Név: ..... osztály: .....

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2026. október 14.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2026. október 14. 8:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, **egyértelmű jelöléseket** alkalmazzon – javítás esetén is!
Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet**!
Számítógép használata esetén a szöveges, kifejtendő feladatoknál a terjedelmi korlátok a következők: rövid feladat: 13 sor; hosszú feladat: 26 sor (betűtípus: Times New Roman, betűméret: 12 pont, betűtérköz: normál; margó: normál; tájolás: álló, lapméret: A4). Jegyzettömb esetén mindez pdf-be nyomtatva értendő.
Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)
Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen a pontos helyesírásra!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

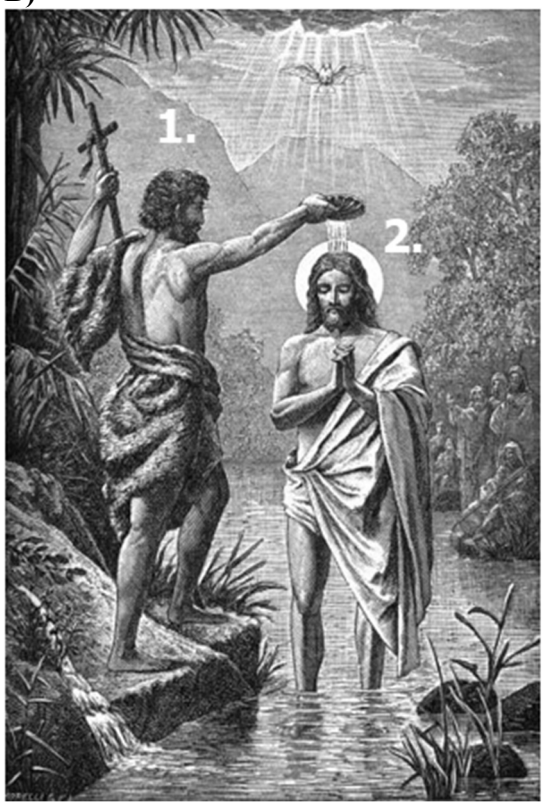
Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a kereszténységhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Feladatrészenként 1 pont.)

A) „Akkor Jézus eljött […] a Jordán [folyó] mellé [Keresztelő] Jánoshoz, hogy az megkeresztelje őt. […] Miután Jézus megkeresztelkedett, mindjárt feljött a vízből, és íme, az ég megnyílt neki, és látta az Isten Lelkét, mint galambot leereszkedni és rászállni. És íme, egy hang hangzott az égből: »Ez az én szeretett fiam, akiben kedvem telik.«” (*Máté evangéliuma)*

B)

Bibliai ábrázolás

a) Az A) jelű forrásban leírtakat a B) betűjelű kép ábrázolja. Nevezze meg a képen látható – 1. és 2. sorszámmal jelölt – személyeket!

1. sorszámú személy: ……...…… **2. sorszámú személy:** ……

C) „Azok [a nép] pedig megragadták Jézust és elvitték Kaifáshoz, a főpaphoz, ahol az írástudók és vének összegyűltek. […] A főpap […] így szólt hozzá: »Esküdj meg az élő Istenre: mondd meg nekünk, te vagy-e a Krisztus, az Isten Fia?« Jézus azt felelte neki: »Te mondtad. De mondom nektek: most már látni fogjátok az Emberfiát [Jézust], amint a Hatalmas jobbján ül, és eljön az ég felhőin.« Ekkor a főpap megszaggatta [saját] ruháit. […] Azok ezt felelték: »Méltó [Jézus] a halálra!«” (*Máté evangéliuma)*

b) Mely vallás főpapja volt a C) betűjelű forrásban szereplő Kaifás? ……

c) Miért szaggatta meg ruháit Kaifás? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Kaifás bűnösnek érezte magát.
2. Kaifás istenkáromlásnak tartotta Jézus válaszát.
3. Kaifás ezzel fejezte ki, hogy nem akar dönteni Jézus ügyében.

D)

Középkori ábrázolás

d) A D) betűjelű forrás kapcsolódik az A) betűjelű forráshoz. Mit ábrázol a D) betűjelű kép? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Mózes megkapja a Tízparancsolatot.
2. Jézus tanítványaival elkölti az utolsó vacsorát.
3. A Szentlélek leszáll az apostolokra.

4 pont	

2. A feladat az iszlám vallással kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„[Mohamed, említsd meg azt az embereknek], amikor a Házat az emberek számára, a látogatás és a biztonság helyévé tettük. És mondtuk: »Tegyétek a magatok számára Ábrahám szent helyét imahellyé!« És megállapodtunk Ábrahámmal és Ismáellel [Ábrahám egyik fiával] mondván: »Tisztítsátok meg a Házamat azok számára, akik elvégzik a körmenetet.«” *(Korán)*

a) Nevezze meg azt a várost, amelyben a forrásban szereplő „Ház” található! ……

b) Ki volt a forrásban szereplő Ábrahám? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

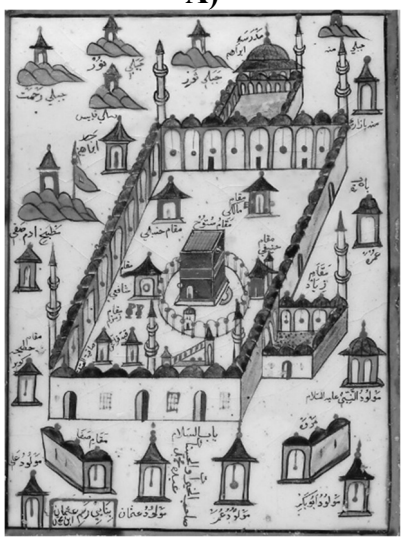
1. Mohamed próféta rokona és utóda.
2. Egy keresztény apostol.
3. A zsidó és az arab nép ősatyja.

c) Az iszlám vallás melyik előírására utalnak a forrás aláhúzott részei?

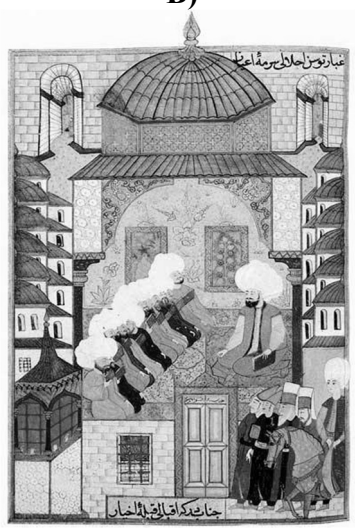
……

d) Karikázza be annak a képnek a betűjelét, amelyik a forrásban leírt előírás helyszínét ábrázolja! *Egyetlen betűjelet karikázzon be!*

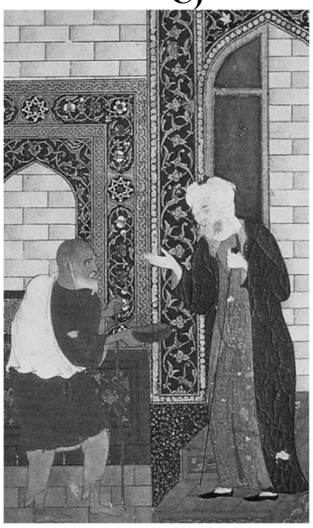
A)

B)

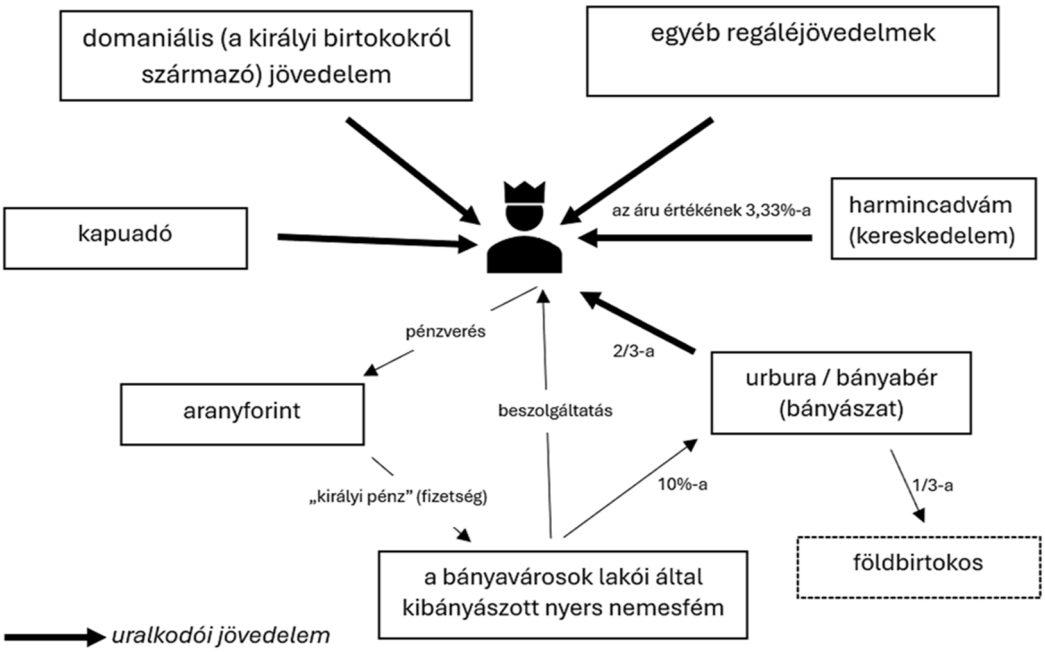
C)

Kora újkori török ábrázolások

4 pont	

3. A feladat I. (Anjou) Károly uralkodásával kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

I. Károly uralkodói jövedelmei

Írja a pontozott vonalakra az ábrán szereplő szakkifejezések közül azt, amelyikre az állítás vonatkozik!

a) Bevezetése pénzügyi stabilitást (kiszámíthatóságot) hozott a gazdaságba, és hozzájárult a kereskedelem fellendüléséhez.

…….

b) Bevezetésével I. Károly a jobbágyok államnak fizetendő kötelezettségeit szabályozta.

…….

c) Mi volt a célja I. Károlynak az urbura (bányabér) megosztásával? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Az uralkodó ezzel akarta elnyerni az egyház támogatását a trónharcok során.

2. Az uralkodó ezzel igyekezett a külföldi bányászok számára vonzóvá tenni a Magyarországra történő betelepülést.

3. Az uralkodó ezzel tette érdekeltté a nemeseket a birtokaikon található bányák feltárásában.

d) Melyik volt igaz I. Károly gazdasági reformjaira? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A városi polgárság gazdasági tevékenységének erősödése is hozzájárult jövedelmeinek növekedéséhez.

2. Jövedelmeinek növekedését a nemesség megadóztatásával érte el.

3. Elsősorban a királyi birtokok visszaszerzésének köszönhette jövedelmei növekedését.

4 pont	

4. A feladat a korai kapitalizmussal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Mely intézmények / vállalkozási formák tevékenységéről tanúskodnak a források? Írja válaszait a források után a pontozott vonalra! *A felsorolt szakkifejezések közül válasszon! Két szakkifejezés kimarad.*

Szakkifejezések: bank, céh, manufaktúra, részvénytársaság, tőzsde.

a) „Az […] [idegen és hazai] kereskedők reggel és este megállapított órákban […] alkuszok [közvetítők] útján, akik ott nagy számban vannak, a legkülönbözőbb nyelveken üzleteket kötnek, főképpen a különböző árucikkek adása és vétele dolgában. Ezt követően […] hasonlóképpen az alkuszok útján egy óra hosszat váltókkal és zálogleveleKkel [vagyis értékpapírokkal] kereskednek.” *(Egy itáliai kereskedő leírása a mai Belgium területén található Antwerpen városáról, 1567)*

…….

b) „A kormányzó, az alkormányzó és az igazgatók […] irányítsák és intézzék a Társaság minden ügyét a pénzkölcsönzés és a pénz befogadása, […] a kölcsönadott pénzért letétbe helyezett áruk eladása […] terén.” *(Egy Londonban kiadott szabályzat, 1695)*

…….

c) „Tapasztalatból tudjuk, hogy […] [együttműködésünk] nélkül azok az embereink, akik távoli tájakra utaznak, nem védhetők meg […] a kalózokkal […] és más efféle veszélyekkel szemben, amelyek egy ilyen hosszú utazás során óhatatlanul előfordulnak. Ezért […] jónak találtuk, hogy a Nyugat-Indiákon [Amerikában], Afrikában és az alább részletezendő más helyeken folyó hajózás, kereskedelem és üzletvitel ezentúl ne történjék másképpen, mint a kereskedők egyesített, közös ereje által.” *(Holland kereskedőknek adott kiváltságlevél, 1629)*

…….

d) A kapitalizmus kibontakozásának mely jellemzőjét támasztják alá az a) és b) betűjelű források? Karikázza be a mondat egyetlen megfelelő folytatásának sorszámát!

Fontossá vált …

1. az ipari termelés hatékonyabbá tétele.
2. a Nyugat- és Kelet-Európa közötti árucsere felgyorsítása.
3. a pénz áramlásának biztosítása a gazdaságban.

4 pont	

5. A feladat a mohácsi csatához kapcsolódik.
Válassza ki az állítások helyes befejezését Brodarics István *Igaz leírás* című művének részletei alapján! Karikázza be feladatrészenként az egyetlen helyes megoldás sorszámát!
(Elemenként 1 pont.)

A) „Azokat az országrészeket, melyek a Száva és a Dráva között fekszenek a Duna partjai mellett, […] a kalocsai érsek kormányozta. […] Mikor azután a kalocsai érsekség megürült, birtokainak éppen úgy volt szükségük védelmezőre, mint papra, mivel Nándorfehérvár kevéssel előbb elesett. Ezért mindenki követelte az országgyűlésen, hogy [a neves hadvezért, Tomori] Pált még erőszakkal is kényszerítsék a római pápa tekintélyének latba vetésével, ha vonakodnék otthagyni a szerzetet [értsd: szerzetesrendet], és őt tegyék annak az egyházmegyének és azoknak az ellenségtől megvédendő területeknek az élére.”

a) Tomorit azért nevezték ki kalocsai érseknek, …

1. mert a pápa saját hívét akarta ebbe a méltóságba kinevezni.
2. mert az érseki birtokok jövedelme segíthette a védekezést.
3. mert a püspököket és érsekeket mindig a szerzetesek közül választották ki.

B) „Először is érkeztek hozzá [Szapolyai János erdélyi vajdához] királyi levelek, majd többszörönte hírnökök is […], akik mind a királyhoz szólították. Aztán jött hozzá Batthyány Orbán [magyar főúr] valami olyasféle tervezettel, hogy az ellenséget a román vajdával együtt támadják hátba, legutoljára pedig hozzáérkezett somlyói Báthory István [nádor], aki ismét az előbbi parancsot ismételte meg […]. Ő mindenre kész, amit a királyi felség parancsol."

b) Szapolyai János serege azért nem érkezett meg időben a mohácsi csatába, mert …

1. egymásnak ellentmondó parancsokat kapott a királytól.
2. félt, hogy a törökhöz pártolt havasalföldi (román) vajda hátba támadja.
3. ő maga is a királyi címre pályázott.

C) „Az első kérdésre azt felelte [Tomori], hogy a királyi táborban […] véleménye szerint nincs több húszezer fegyveresnél. Biztos forrásból tudja, hogy az ellenség táborában viszont – mondotta – körülbelül háromszázezer ember van. S mivel ez a körülmény: a mieinknek az ellenséghez viszonyított óriási hátránya mindenkit megdöbbentett, sietve hozzáfűzte, hogy azért nem kell nagyon tartani tőlük, mert ez a sokaság nagyrészt tehetetlen és nem harcképes. Erre a király újból sürgetve megkérdezte, mit gondol, az ellenségből hány ezer a harcra kész, a válogatott katonaság? Azt felelte, hogy hetvenezer."

c) Tomori …

1. be akarta várni a csata előtt a király húszezer katonájának megérkezését.
2. a csata elhalasztását tanácsolta az ellenség túlereje miatt.
3. tisztában volt azzal, hogy az ellenség létszámfölényben van.

D) „Ezen a helyen óriási, széles síkság terül el, sem erdő, sem cserjék, sem víz, sem domb nem bontotta meg […]. Velünk szemben hosszan elnyúló domb feküdt […]. Itt állította fel az ellenség az ágyúkat. […] Az ágyúkat úgy helyezték el, mintha valami völgyben lettek volna, és emiatt sokkal kevésbé tudtak ártani a mieinknek, mint a síkságon lehetett volna, és inkább rémületet, mint kárt okoztak."

d) A leírás szerint a csatatér kiválasztása …

1. biztosította a török tüzérség fölényét a magyar sereggel szemben.
2. alkalmas volt a magyar hadsereg legfontosabb fegyvernemének hadmozdulataihoz.
3. a védekezésre alkalmas építmények miatt történt Mohácsnál.

4 pont	

6. A feladat az Emberi és polgári jogok nyilatkozatához kapcsolódik.
Írja az Emberi és polgári jogok nyilatkozatának részletei mellé a felvilágosodás államelméletének azt az alapelvét (egy fogalmat), amelyet az adott idézet egésze körülír! (Elemenként 1 pont.)

a) „A törvény egyformán törvény mindenki számára, akár védelmez, akár büntet."

……..

b) „Minden politikai társulás célja az ember természetes és elévülhetetlen jogainak megőrzése."

……..

c) „Sem testület, sem egyén nem gyakorolhat hatalmat, ha [az] nem határozottan tőle [a nemzettől] ered."

……..

d) „A karhatalom és a közigazgatás költségeinek fedezésére nélkülözhetetlenül szükséges mindenkinek közös hozzájárulása."

……..

4 pont	

7. A feladat a kiegyezéssel kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Én helyzetünkben a békés kiegyenlítést [kiegyezést] üdvösebbnek tartom, mint oly politikát, mely bizonytalan ígéretek mellett várakozásra, további szenvedésre utalva, […] talán forradalomtól […], külföldi segélytől [segítségtől] függesztené föl [tenné függővé] sorsunk jövendőjét." *(Deák Ferenc nyilatkozata, 1867)*

B) „A Duna völgyében külön egyik nemzet sem elég erős arra, hogy nagy szomszédainak vagy bilincsét, vagy legalább pórázát állandóan ne érezze. Minket […] az önfenntartás ösztöne buzdított arra, hogy egyenlítsük ki viszonyainkat Ausztriával." *(Kemény Zsigmond író, újságíró, 1867)*

C) „Nem festem azon helyzetet, melyben hazánk 1849-től fogva egész a kiegyenlítésig […] szenvedett. […] Csak annyit mondok, hogy az ország […] anyagi fejlődése lehetetlenné volt téve; ipar, kereskedelem s a polgárok vagyoni állapota naponkint alább szállott." *(Deák Ferenc, 1869)*

D) „A magyar hadsereg az osztrák birodalmi hadsereg kiegészítő részévé decretáltatik [rendeltetik], s annak nemcsak szervezete s vezénylete, de még alkalmazása is a magyar miniszteri felelősség alól elvonatik, és a magyar országgyűlésnek nem felelős birodalmi kormány rendelkezése alá bocsáttatik. […] Ezáltal elveszti nemzetünk az alkotmányos állami élet legfőbb, legpratikusabb életbiztosítékát." *(Kossuth Lajos, 1867)*

Döntse el, melyik szöveg támasztja alá a következő állításokat! Írjon X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! *Egy sorban csak egy X jel szerepelhet.*

Állítás	A)	B)	C)	D)
a) A szerző a gazdasági gyarapodás lehetőségét látta a kiegyezésben.				
b) A szerző számolt a nagyhatalmak fenyegetésével.				
c) A szerző elutasította a kiegyezést.				
d) A szerző elutasította az újabb fegyveres harcot.				

e) Nevezzen meg egy – a forrásban nem szereplő – államot, amelyre a B) betűjelű forrás szerzője a „nagy szomszédaink” kifejezéssel utalhatott!

……..

E)

Gazdasági mutatók Magyarországon (1850–1867)			
Év	**Vasút (km)**	**Széntermelés (tonna)**	**Nyersvastermelés (tonna)**
1850	176	209 000	51 000
1860	1616	349 000	85 000
1867	2285	600 000	120 000

f) Adja meg annak a szöveges forrásnak a betűjelét, amelyiknek ellentmondanak az E) betűjelű táblázat adatai!

……

6 pont	

8. A feladat a nemzetiszocialista Németország gazdaságával kapcsolatos.
Döntse el, melyik plakát támasztja alá a következő állításokat! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! *Egy sorban csak egy X jel szerepelhet.* (Elemenként 1 pont.)

A)

Német plakát, 1935. A plakát felirata magyarul: „Hitler épít. Segíts neki! Vásárolj német árut!”

B)

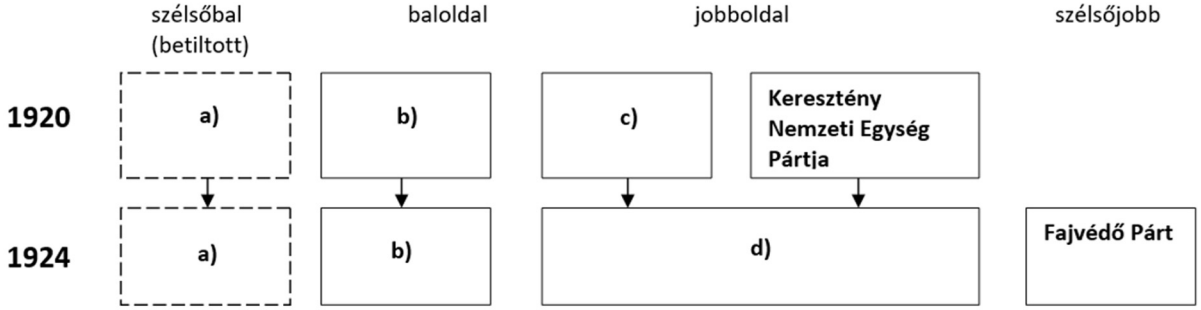

Német plakát, 1935 körül. A plakát felirata magyarul: „Birodalmi munkaszolgálat. Megerősítjük a testet és a lelket.” (A birodalmi munkaszolgálat 1935-től a 18 és 25 év közötti férfiak kötelező, 6 hónapos munkaszolgálata volt Németországban, amelyért fizetést kaptak.)

Állítások	A)	B)	Mind-kettő	Egyik sem
a) A gazdaságpolitika célja volt a kilábalás a növekvő munkanélküliséggel és a fogyasztás visszaesésével járó gazdasági világválságból.				
b) A gazdaságpolitika célja volt, hogy csökkentse a német gazdaság kiszolgáltatottságát más országoknak, ezért jellemző volt rá a hazai termelés támogatása.				
c) A gazdaságpolitika célja volt az ideológia terjesztése, a nemzeti öntudat megerősítése.				
d) A gazdaságpolitika célja volt a háborúra való felkészülés, ezért egyes intézkedések a katonai kiképzést is segítették.				

4 pont	

9. A feladat a Horthy-korszak Magyarországához kapcsolódik.
Nevezze meg az ábrán kihagyott, betűvel jelölt pártokat! Írja a pártok nevét a betűjelek utáni pontozott vonalakra! *A felsorolt lehetőségek közül válasszon!* (Elemenként 1 pont.)

Pártviszonyok Magyarországon az 1920-as években

Pártok: Egységes Párt, Függetlenségi Párt, Kisgazdapárt, Kommunisták Magyarországi Pártja, Nyilaskeresztes Párt, Szabadelvű Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt

a) ……

b) ……

c) …….

d) …….

4 pont	

10. A feladat a keleti tömb felbomlásához kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Ha valakit a világ szovjet, kommunista részéből választanak a katolikus egyház élére, és ezt megengedték, akkor nem mindenhatók. Valami változni fog.” *(Ukrán visszaemlékezés, 1978)*

a) Nevezze meg azt a személyt, akire a forrás „valakit” szava utal! ……

b) Magyarázza meg saját szavaival, miért lepődött meg a forrásban leírtakon az A) betűjelű forrás szerzője!

……

B) „Ebben a [nehéz] helyzetben érkezett – mintegy az égből – egy lengyel pápa. Egy pápa, aki segíthette és védelmezhette [hazájában] ezt az utat és a változás utáni sóvárgást. A küldetés megvalósítását a Szolidaritásra [egy szakszervezeti mozgalomra] bízta. […]. Ezzel erősítette meg bennünk a reményt.” (*Részlet egy interjúból, 2013)*

c) Ki mondta a B) betűjelű forrásban szereplő mondatokat? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Ceauşescu 2. Gorbacsov 3. Wałęsa

d) Fogalmazza meg saját szavaival, mi volt a B) betűjelű forrásban említett „küldetés”!

……

4 pont	

11. A feladat a második világháború utáni magyar történelemhez kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

20. századi vidéki utcakép Magyarországon

a) Mikor terjedtek el a képen látható házak? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A Rákosi-korszakban.
2. A Kádár-korszakban.
3. A rendszerváltoztatás után.

b) Miért terjedtek el ezek a házak? Karikázza be a <u>két</u> helyes válasz sorszámát!

1. Az állam támogatta az építésüket.
2. Az országban lezajlott szabadságharc alatt sok ház elpusztult.
3. A falusi lakosság aránya jelentősen növekedett.
4. Egyszerű szerkezetű házak voltak.
5. Népszerűek voltak a nagy üvegfelületek.

c) Milyen új helyiség terjedt el az ilyen típusú házak építésének köszönhetően? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. konyha
2. kamra
3. fürdőszoba

4 pont	

12. A feladat a határon túli magyarokkal kapcsolatos.
Válaszoljon a kérdésekre ismeretei és a táblázat segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Magyarországgal szomszédos államok lakossága és az ott élő magyar lakosság száma				
Ország	**Össznépesség 2001-ben**	**Össznépesség 2022-ben**	**Magyarok száma 2001-ben**	**Magyarok száma 2022-ben**
Szlovákia	5 379 455	5 450 421	520 528	458 467
Ukrajna	48 240 902	nincs adat	156 566	nincs adat
Horvátország	4 437 460	3 871 833	16 595	10 315
Románia	21 698 181	19 053 815	1 434 377	1 002 151
Szerbia	7 498 001	6 647 003	253 899	184 442
Szlovénia	1 964 036	2 115 228	6 609	4000–5000 (becsült adat)

a) Nevezze meg azt az országot, ahol a legnagyobb volt a határon túl élő magyarok aránya az adott ország teljes lakosságához képest 2001-ben! *A táblázatban szereplő országok közül válasszon!*

……

b) Karikázza be annak a történelmi területnek a sorszámát, ahol a tárgyalt időszakban a legtöbb magyar élt!

1. Délvidék
2. Erdély
3. Felvidék

c) Mely okok miatt csökkent a magyarok, illetve több állam esetében a többségi lakosság létszáma is a tárgyalt időszakban? Nevezzen meg egy ilyen okot!

……

d) Nevezzen meg egy, kizárólag a magyarok létszámának változását magyarázó okot!

…….

4 pont	

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:
egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
egy, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.
A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	**A középkori jobbágyság**	rövid
	1849 után	14.	**A villamos energia szerepe a második ipari forradalom korában**	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	**Kossuth Lajos reformkori politikai programja**	hosszú
	1849 után	16.	**Nagy Imre szerepe az 1956-os forradalomban**	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát**!

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.
Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki**! Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

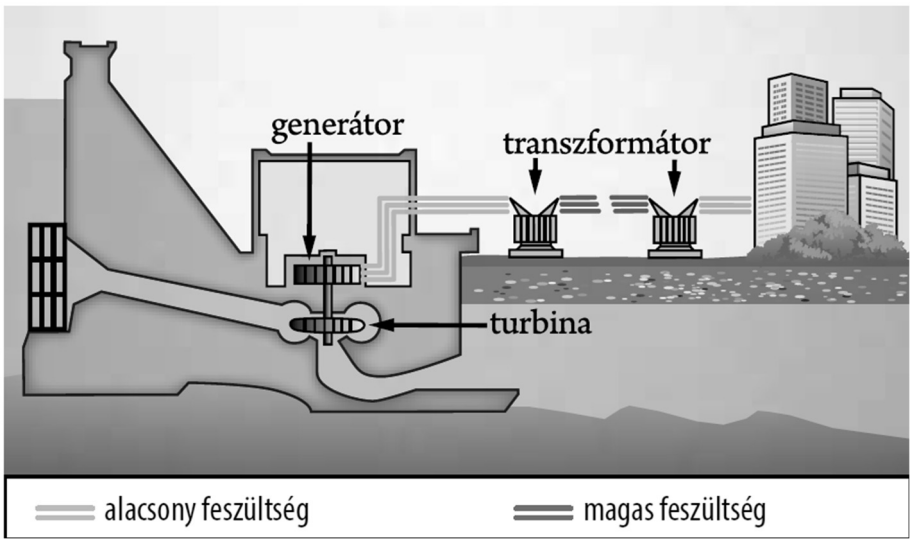
A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat a középkori társadalommal kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a jobbágyok jogait és kötelezettségeit egy középkori uradalomban!

„Gilbert, Richard fia 5 shillinget fizet azért az engedélyért, hogy megházasodhassék. Kezes: Seaman. […]
Jelentették, hogy Robert Carter fia éjjel megtámadta Peter Burgess házát, és gonoszul köveket vágott a kapujához, úgyhogy a mondott Peter riadót kiáltott. Ezért a mondott Robertet börtönbe kell vetni. […]
A törvényszék jelenti, hogy William, Noah fia, az úr örökös jobbágya megszökött, és Dordfurdban tartózkodik. Ezért meg kell keresni.” *(Középkori földesúri ítéletek gyűjteménye, 8. század)*

14. A feladat a második ipari forradalomhoz kapcsolódik. (rövid)
Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a villamos energia szerepét a második ipari forradalom korában!

generátor: áramfejlesztő gép

transzformátor: feszültségátalakító

turbina: forgó erőgép

Az áram útja a vízierőműtől a fogyasztóig

A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszáma: ……
A feladat kidolgozása:

……

……

……

……

……

……

……

……

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető pont	Elért
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, források használata	F	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám / Vizsgapont		**17**	

15. A feladat a reformkori Magyarország történetével kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével Kossuth Lajos reformkori politikai programját! Válaszában térjen ki arra is, miért vált Kossuth a korszak meghatározó politikusává, és világítson rá programjának eszmetörténeti hátterére!

„Az akarjuk, hogy a magyar hazában […] [a nemzetiségeknek] [ugyan]úgy, mint nekünk [ne egy] holt és idegen [nyelv legyen a hivatalos]. Hanem a magyar [nyelv legyen a hivatalos] – mely Magyarhonban nekünk nemzeti és anyai, nekik [a nemzetiségeknek] pedig nem anyai bár, de nem is idegen, ha ők honunk, alkotmányunk s törvényeink jóvoltiban [jóvoltából] nem idegenek. Azt akarjuk, hogy a kormányzás és közigazgatás nyelve a magyar legyen." *(Kossuth Lajos újságcikke, 1841)*

„Ezt jósolám, […] hogy adózni fogunk. […] Én mondom nektek: teljesülni fog [a jóslatom]: osztozni fogtok a népnek minden terheiben. […] Adózzunk, urak, különben megadóztatunk. Menjünk, különben menettetünk [meneszteni fognak bennünket]." *(Kossuth Lajos újságcikke, 1846)*

„Ma már, midőn – legalább[is] Európában – nincs nemzet, mely szükség[let]ei közé ne számítaná mindazon élvezetet, mit a találékony ipar s a fürge szorgalom […] kielégítenek; ma már politikai függetlenség industriális [ipari] függetlenség nélkül nem egyéb, mint ábránd […]. Távol vagyunk a képzelettől, azt kívánni, hogy nemzetünk mindent, mit a civilizáció szükségessé tett, maga termesszen, maga gyártson, és zárkózzék el a világtól. […] Hanem termessze és gyártsa mindazt, amit haszonnal gyárthat, […] hogy más nemzetekkeli viszonyaiban ne az […] alárendeltség, hanem a kölcsönös haszonnal cserélő egyenlőség fokára lépjen." *(Kossuth Lajos újságcikke, 1842)*

16. A feladat az 1956-os forradalom és szabadságharc történetéhez kapcsolódik. (hosszú)
Mutassa be Nagy Imre szerepét és álláspontjának változását a forradalom és szabadságharc során! Térjen ki Nagy Imre forradalom utáni sorsára is! *Válaszában ne írja le a forradalom és szabadságharc teljes eseménytörténetét!*

„Elvtársak! (*A tömeg válasza: Nem vagyunk mi elvtársak!*) Barátaim! Ezen az úton előre akarunk és előre is fogunk menni. A Központi Vezetőség a közeli napokban meghozza idevonatkozó, megfelelő határozatait. Meghozza döntéseit, amelyek szilárd alapot teremtenek… (*A tömeg kórusban kiáltja: Most vagy soha!*)
Barátaim! Ha én azt mondom, hogy ezek a döntések meg fognak születni, akkor bízzanak ebben a szóban! (*Éljenzés.*) Meg fognak születni azok a döntések, amelyek szilárd alapot teremtenek szabad, független, szocialista hazánk felvirágoztatásához (*Éljenzés.*), népünk boldog jövendőjéhez. […]
Most pedig kérlek benneteket, hallgassatok szavamra! Rendben és fegyelmezetten vegyünk búcsút egymástól, bízva abban, hogy… (*Zaj. Kórusban kiáltják: Most vagy soha!*)" (*Nagy Imre beszéde, 1956. október 23.*)

„A nemzeti kormány az MDP elnökségével egyetértésben a nemzet életében sorsdöntő elhatározásra jutott, amelyet a következőkben kívánok Magyarország dolgozó népével tudatni. Az […] egypártrendszer megszüntetésével a kormányzást az 1945-ben újjászületett koalíciós pártok […] együttműködésének alapjaira helyezi." (*Nagy Imre beszéde 1956. október 30.)*

„A magyar nemzeti kormány a magyar nép és a történelem előtti mély felelősségérzettől áthatva, a magyar nép millióinak osztatlan akaratát kifejezve kinyilvánítja a Magyar Népköztársaság semlegességét. A magyar nép, a függetlenség és egyenjogúság alapján az ENSZ alapokmánya szellemének megfelelően igaz barátságban kíván élni szomszédaival, a Szovjetunióval és a világ valamennyi népével. Nemzeti forradalma vívmányainak megszilárdítását és továbbfejlesztését óhajtja anélkül, hogy bármelyik hatalmi csoportosuláshoz csatlakoznék.” (*Nagy Imre beszéde, 1956. november 1.)*

A választott hosszú, a magyar történelemre vonatkozó feladat sorszáma: ……
A feladat kidolgozása:

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		**33**	

A feladatlapon szereplő források (kép, ábra, térkép, adatsor) forrásai:

1. Máté evangéliuma 3,13–17. https://szentiras.hu/biblia/knb/mat/3
Máté evangéliuma 26,57–66 https://szentiras.hu/biblia/knb/mat/26
https://pestiferencesek.hu/januar-10-urunk-megkeresztelkedese/
https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%BCnk%C3%B6sd#/media/F%C3%A1jl:BambergApocalypse11Pentecost.JPG

2. https://www.metmuseum.org/art/collection/search/457791
https://tedeinturkey.com/2012/02/01/az-oszman-miniaturafesteszet/
https://preporod.info/bs/article/61301/minijature-koje-pricaju-price-o-ramazanskim-obicajima

3. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_06_019

4. Kora újkori egyetemes történeti szöveggyűjtemény. Szerk.: Poór János, Budapest, Osiris Kiadó, 2000.
Lodovico Guicciardini leírása Antwerpenről, 1567.
chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://kkuett.elte.hu/wordpress/wp-content/uploads/2016/08/Kora-ujkori-egyetemes.pdf
Az Angol Bank kormányzója és a társaság számára kiadott alapszabály, 1695, London
https://quod.lib.umich.edu/e/eebo/A23868.0001.001/1%3A1?rgn=div1&view=fulltext
A holland Nyugat-indiai Társaság kiváltságlevele, 1629
https://avalon.law.yale.edu/17th_century/westind.asp

5. Brodarics István: Igaz leírás a magyaroknak a törökökkel Mohácsnál vívott csatájáról. Magvető, Budapest, 1983.

6. https://mek.oszk.hu/00000/00056/html/228.htm

7. Deák Ferenc válogatott politikai írások és beszédek II. kötet, 1850–1873.
https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Deak-deak-ferenc-munkai-8751/deak-ferenc-valogatott-politikai-irasok-es-beszedek-6973/ii-kotet-18501873-7510/x-fejezet-a-kiegyezes-megallapodas-1865-1868-7BF9/nyilatkozat-a-pesti-naploban-kossuth-kasszandra-levelerol-pest-1867-majus-30-7F91/
https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Deak-deak-ferenc-munkai-8751/deak-ferenc-valogatott-politikai-irasok-es-beszedek-6973/ii-kotet-18501873-7510/xi-fejezet-a-dualizmus-evei-1869-1873-81B6/kepviselohazi-beszed-az-uralkodonak-kuldendo-valaszfelirati-javaslatrol-pest-1869-junius-1-81C1/
Kemény Zsigmond: Eszmék és jámbor óhajtások, Kriterion, Budapest, 2014.
https://real.mtak.hu/20784/1/teka.pdf
Kossuth Lajos Cassandra levele, https://hu.wikipedia.org/wiki/Cassandra-levél
Száray Miklós: Történelem III. középiskolák 11. évfolyam. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2007.

8. Günther Nagel, 1935. https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/z3sxcwx/revision/3
Ismeretlen szerző, 1935 körül.
https://www.lovecpokladu.cz/de/home/galerie-der-marken-reichsarbeitsdienst-rad-1383

10. https://zarandok.ma/hogyan-jarult-hozza-ii-janos-pal-papa-a-szovjet-kommunizmus-bukasahoz/
https://www.magyarkurir.hu/hirek/lech-walesa-ii-janos-palt-az-eg-kuldte-videoval

11. Fortepan Hajdú György 275195

12. https://magyarnemzet.hu/kulfold/2024/07/hogyan-alakult-a-kulhoni-magyarok-szama-es-aranya
https://www.valaszonline.hu/2023/03/06/magyarorszag-karpat-medence-magyarsag-demografia-nepszamlalas-elemzes/
https://hu.wikipedia.org/wiki/Szlov%C3%A9nia#N%C3%A9pess%C3%A9g
hungarian-geography.hu/konyvtar/kiadv/etnika/ethnicMAP/006_session_h.html
hungarian-geography.hu/konyvtar/kiadv/etnika/ethnicMAP/004_session_h.html

13. https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/a-kozepkor-tortenete-476-1492/parasztok-a-kora-kozepkorban/a-foldesuri-joghatosag-a-parasztok-felett

14. A kép forrása: Boronkai–Gianone–Kormos–Kovács–Simonkay–Tamásiné: Történelem 10. Szent István Társulat, Budapest, 2021.

15. Kossuth Lajos üzenetei. Szabad György összeállítása
Kossuth Lajos, Pesti Hírlap, 1841. http://mek.niif.hu/04800/04882/html/szabadku0023.html
Kossuth Lajos, Pesti Hírlap, 1842 http://mek.niif.hu/04800/04882/html/szabadku0039.html
Kossuth Lajos, Hetilap, 1846. http://mek.niif.hu/04800/04882/html/szabadku0058.html

16. https://mek.oszk.hu/01900/01937/html/szerviz/dokument/nagyi30s.htm
Borhegyi Péter – Dr. Nánay Mihály: Történelem 12. Oktatási Hivatal, Budapest 2023.

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	4	
	3. feladat	4	
	4. feladat	4	
	5. feladat	4	
	6. feladat	4	
	7. feladat	6	
	8. feladat	4	
	9. feladat	4	
	10. feladat	4	
	11. feladat	4	
	12. feladat	4	
	Összesen	**50**	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	17	
	14. feladat	17	
	15. feladat	33	
	16. feladat	33	
	Összesen	**50**	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
	I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma	**100**	

dátum

javító tanár

	pontszáma **egész számra** kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző